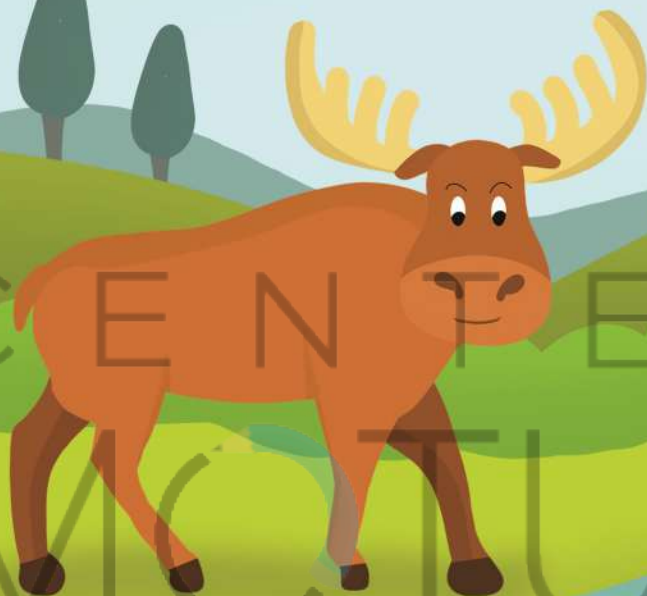

KO LOS POSTANE SLON

CENTER
MIOCTUS

Program za razvoj bralnega razumevanja

Blaž Povše

Kazalo

Strokovna recenzija	III
Uvod	IV
Ko LOS postane SLON	V
Pa začnimo!	VI
Kaj je branje?	1
Navodila za uporabo	8
Sklop 1: Besedi določi pomen	11
<i>Prva stopnja: Enozložne dvočrkovne besede</i>	12
<i>Druga stopnja: Enozložne tričrkovne besede</i>	14
<i>Tretja stopnja: Enostavne dvozložne štiričrkovne besede</i>	20
<i>Četrta stopnja: Naključne enozložne in dvozložne štiričrkovne besede</i>	30
<i>Peta stopnja: Naključne enozložne in dvozložne petčrkovne besede</i>	38
<i>Šesta stopnja: Enostavne trizložne besede</i>	46
<i>Sedma stopnja: Naključne dvozložne in trizložne besede</i>	54
Sklop 2: Besedni zvezi določi pomen	62
Sklop 3: Prepoznaj pravilno besedo	69
<i>Prva stopnja: Tričrkovne besede</i>	70
<i>Druga stopnja: Štiričrkovne besede</i>	74
<i>Tretja stopnja: Petčrkovne besede</i>	78
<i>Četrta stopnja: Šestčrkovne besede</i>	82
<i>Peta stopnja: Naključne besede</i>	86
Sklop 4: Vstavi manjkajočo besedo (znane besede)	92
<i>Prva stopnja: Enostavčne povedi; manjka zadnja beseda</i>	93
<i>Druga stopnja: Enostavčne povedi; manjka sredinska beseda</i>	99
<i>Tretja stopnja: Enostavčne povedi; manjka prva beseda</i>	105
<i>Četrta stopnja: Enostavčne povedi; manjka naključna beseda</i>	111
<i>Peta stopnja: Dvostavčne povedi; manjka zadnja beseda</i>	117
<i>Šesta stopnja: Dvostavčne povedi; manjka sredinska beseda</i>	123
<i>Sedma stopnja: Dvostavčne povedi; manjka prva beseda</i>	129
<i>Osma stopnja: Dvostavčne povedi; manjka naključna beseda</i>	135
<i>Deveta stopnja: Dve povedi; manjka zadnja beseda druge povedi</i>	141
<i>Deseta stopnja: Dve povedi; manjka prva beseda druge povedi</i>	147
<i>Enajsta stopnja: Dve povedi; manjka zadnja beseda prve povedi</i>	153
<i>Dvanajsta stopnja: Dve povedi; manjka prva beseda prve povedi</i>	159
<i>Trinajsta stopnja: Dve povedi; manjka naključna beseda</i>	165
<i>Štirinajsta stopnja: Kombinirane naloge prejšnjih stopenj</i>	177
Sklop 5: Vstavi manjkajočo besedo (poljubne ustrezne besede)	185
Sklop 6: Preberi in naredi	192
<i>Prva stopnja: Enostopenjska navodila</i>	193
<i>Druga stopnja: Dvostopenjska navodila</i>	197
<i>Tretja stopnja: Tristopenjska navodila</i>	201
Literatura	206

UVOD

To zbirko nalog sem napisal z mislijo na vas – starše in strokovne delavce, ki se trudite za kakovosten napredek otrok na različnih področjih njihovega razvoja. Med pisanjem se mi pred očmi slikajo prizori otrok, ki so z veseljem ugotovili, da tudi oni zmorejo brati in prebrano razumeti.

Zbirka nalog *Ko los postane slon* je namenjena staršem otrok, ki se šele spoznavajo z branjem, staršem otrok, ki nekoliko počasneje usvajajo branje, ter učiteljem, izvajalcem dodatne strokovne pomoči, šolskim svetovalnim delavcem v prvem triletju osnovne šole in vsem drugim, ki otrokom pomagata pri usvajanju branja.

Tekom svojega pedagoškega dela na različnih osnovnih šolah in v zasebni praksi sem razmišljal, kako bi lahko otrokom na strukturiran in postopen način približali koncept bralnega razumevanja. Na tem mestu se mi predvsem utrjuje misli na otroke z učnimi težavami, za katere je postopen način razvoja različnih veščin še toliko bolj pomemben. Z željo po nudenju usmerjene pomoči so pričele nastajati naloge, ki že na začetni ravni usvajanja branja otroke spodbujajo k razmišljanju o prebranem. Namen nalog je na strukturiran in postopen način otrokom pomagati pri razvoju bralnega razumevanja. S številnimi primeri lahko otrok sistematično povezuje pomen besede s slikovnim gradivom in na kasnejših stopnjah bralno razumevanje utrjuje z različnimi nalogami, ki zahtevajo tudi pomnjenje in medsebojno povezovanje raznovrstnih prebranih informacij.

V prvem delu zbirke sem pripravil teoretični uvod, kjer na kratko opišem pomen branja in pomen posameznih bralnih komponent, ki vplivajo na to, da lahko otrok branje usvaja zares kakovostno. V nadaljevanju sledi šest sklopov nalog z bogatim naborom različnih primerov. Naloge so sestavljene tako, da otrok vedno začne z najenostavnejšim primerom, kar omogoča, da napreduje postopoma in utrjuje temelje bralnega razumevanja.

Z uporabo nalog boste lahko pomembno vplivali na otrokov razvoj branja in branje približali otrokom, ki bi sicer lahko imeli večje težave z branjem tudi v odraslem obdobju. S tem boste naredili veliko spremembo v življenju marsikaterega otroka in tudi odraslega. Bodite ponosni. Bodimo ponosni!

Želim vam veliko uspehov.

Blaž Povše, mag. prof. spec. in reh. ped.

Navodila za uporabo

V nadaljevanju si lahko preberete navodila za vsak sklop nalog, ki sledi. Naloge so nanizane po vrstnem redu od najenostavnejše proti zahtevnejšim. Napisane so tako z velikimi kot tudi z malimi tiskanimi črkami, zaradi česar so uporabne tudi za otroke, ki črke šele usvajajo.

Sklop 1: Besedi določi pomen

Preden otrok začne prebirati daljše besede, stavke in povedi, mora najprej razumeti, da ima vsaka prebrana beseda svoj pomen. Predvsem pri otrocih z učnimi težavami se pogosto pojavlja težava, da se med branjem tako močno osredotočajo na prepoznavanje besede in povezovanje posameznih črk v besedo, da ne prepoznajo pomena besede.

Cilj prvega sklopa je, da se otrok že na začetku usvajanja branja nauči besedam določiti pomen. Otroku podamo navodilo:

»Počasi in natančno preberi besedo. Ko jo prebereš, pomisli, kaj si prebral/-a. Prebrano besedo poišči med sličicami na drugi strani lista. Sličico in besedo med seboj poveži.«

Na prvi stopnji nalog (zlogi) otrok prepozna, kako se oglašča določena žival oz. kakšen zvok oddaja predmet. Besede si nato sledijo od enostavnih (kratke besede z enostavno glasovno strukturo samoglasnik-soglasnik) do zahtevnejših (daljše besede z zahtevnejšo glasovno strukturo, npr. daljše besede s soglasniškimi sklopi). Če otrok prebrane besede ne zmore prepoznati, lahko najprej glasno pove, kaj vidi na sličicah in nato besedo še enkrat prebere. Tako bo imel več možnosti, da bo besedo po branju prepoznal (slušna asociacija). Če ima še vedno težave, mu lahko besedo najprej črkujemo (npr. M-O-K-A); otrok mora slišane črke med seboj povezati. Ob tovrstnih vajah je pogosto potreben tudi usmerjen trening na področju fonološkega zavedanja. Pri vseh petih sklopih lahko preverjamo in razvijamo tudi zmožnost besedne razlage, in sicer otroka spodbudimo, da z lastnimi besedami obrazloži posamezno besedo.

Primer

Medved: Žival, ki živi v gozdu. Ima rjavo dlako in čebelam krade med.

Sklop 2: Besedni zvezi določi pomen

Cilj drugega sklopa je, da otrok določi pomen besedni zvezi (dvema medsebojno povezanima besedama). Podobno kot pri prvem sklopu tudi tokrat otrok pomen besede poveže s sličico. Da je otrok resnično pozoren na pomen prebranega, mora tokrat izbirati med tremi podobnimi sličicami, ki se razlikujejo le v določenem elementu. Vedno je pravilna le ena izmed sličic.

Otroku podamo navodilo:

»Počasi in natančno preberi dve besedi. Ko ju prebereš, pomisli, kaj si prebral/-a. Poglej sličice in obkroži/pokaži tisto, ki ponazarja to, kar si prebral/-a. Bodi pozoren/-a, saj se nekatere sličice med seboj le malo razlikujejo.«

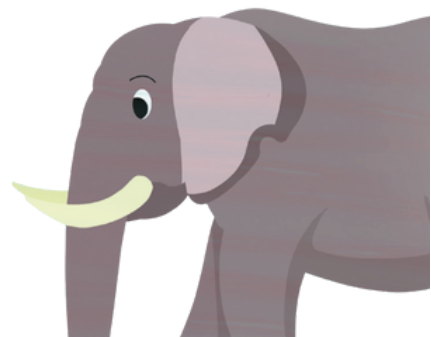

Tako, pa začnimo!
Imaš ošiljen svinčnik?

Sklop 1:

C E N T E R
M O T U S
**BESEDI
DOLOČI
POMEN**

Ne skrbi, začel/a boš z
enostavnimi nalogami!
Lahko jih tudi
preskočiš, če se ti bodo
zdele prelahke.

Druga stopnja: Enozložne tričrkovne besede

BIK

MIŠ

NOS

PET

KOT

MUC

ČOP

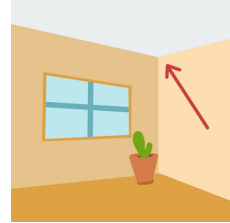
LOS

bik

miš

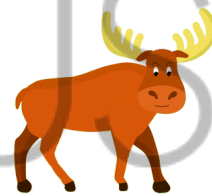
nos

pet

kot

muc

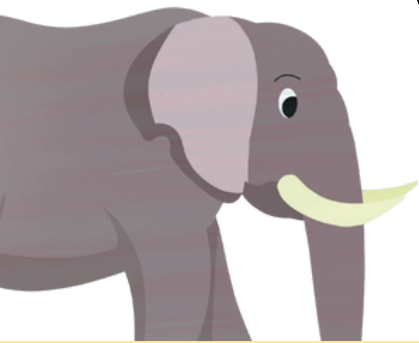
5

čop

los

Preberi in po potrebi
glasno ponovi vsako
besedo posebej!
Ne hiti kot Los.

Sklop 2:

BESEDNI

C E N T I E R

DOLOČI

POMEN

Za...rja...ve...la...tro...
be...nnn...
Že vem, RJAVA
TROBENTICA!

ZELENA KOBILICA			
MODER AVTOBUS			
VELIKA ŠKATLA			
ČRNA KROGLA			
RUMEN TRIKOTNIK			
DEBELA KNJIGA			
DEČKOVA BARVICA			
MEDVEDKOVA VOŠČENKA			
PIKČAST JAJČEK			
BARVNA ABECEDA	ABC	ABC	123
ŠESTNOGA GOSENICA			
STENSKA URA			

zelena kobilica			
moder avtobus			
velika škatla			
črna krogla			
rumen trikotnik			
debela knjiga			
dečkova barvica			
medvedkova voščenska			
pikčast jajček			
barvna abeceda	ABC	ABC	123
šestnoga gosjenica			
stenska ura			

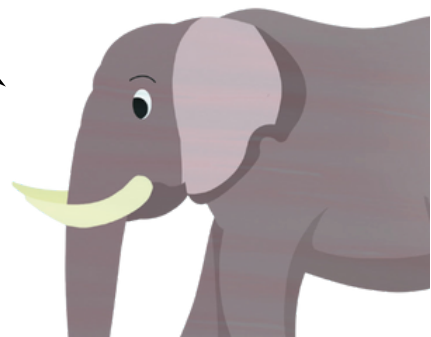

To pa jaz obvladam,
te naloge lahko kar
izpustim!

Sklop 3:

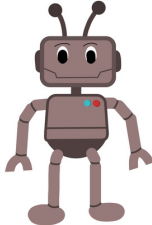
**PREPOZNAJ
PRAVILNO
BESEDO**

Los, ti velikokrat kar
ugibaš, kaj piše. Glasno
in pozorno preberi vse
tri besede, tudi tisti dve,
ki nista pravilni!

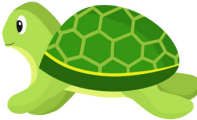

Tretja stopnja: Petčrkovne besede

PTICA	
PATCA	
TIPCA	

BOTOR	
ROBOT	
ROTOB	

CELON	
LONEC	
LENOC	

ŽEVAL	
LAŽEV	
ŽELVA	

SONCE	
SECON	
NOCES	

ROTAT	
TORTA	
TRITA	

BEZAR	
ZARBA	
ZEBRA	

KOKOŠ	
KOKAŠ	
ŠOKOŠ	

TRONA	
KRONA	
KONAR	

REDVO	
DEVOR	
DREVO	

HAČLE	
ČEHAL	
HLAČE	

ABLAK	
OBLAK	
BOLAK	

ptica

patca

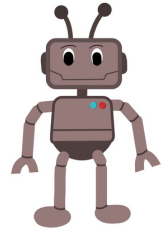
tipca

botor

robot

rotob

celon

lonec

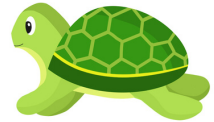
lenoc

ževal

lažev

želva

sonce

secon

noces

rotat

torta

trita

bezar

zarba

zebra

kokoš

kokaš

šokoš

trona

krona

konar

redvo

devor

drevo

hačle

čehal

hlače

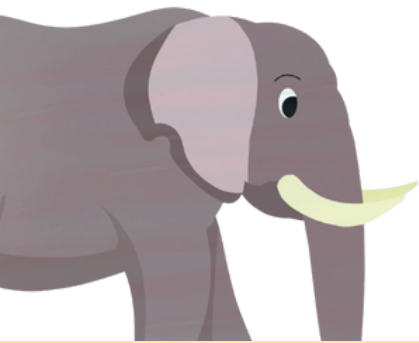

ablak

oblak

bolak

Opa, zdaj bo pa že malo bolj zahtevno - od besed bomo prešli na cele povedi!

Sklop 4:

**VSTAVI
MANJKAJOČO
BESEDO**
(znane besede)

In ne pozabi - odmori so pomembni in dobro denejo možganom, sploh takšni gibalni. Malo poskoči in se pretegni!

Prva stopnja: Enostavčne povedi; manjka zadnja beseda

MUCA COPATARICA JE CEL DAN ŠIVALA _____.

COPATKE

AVTO

VESELJE

MARKO JE ŠEL NA IGRIŠČE IGRAT _____.

POMARANČO

NOGOMET

ČOLN

ŽABICA JE SKUPAJ S PRIJATELJI SEDELA OB _____.

RIBNIKU

KRUHU

JAJCU

RAČUNATI SE UČIMO PRI _____.

MATEMATIKI

ŠPORTU

SLOVENŠČINI

ŽIGA JE ŠEL PAVAT _____.

V MORJE

V GORE

V SVOJO SOBO

MEDVED SE JE ODPRVIL SPAT V SVOJ _____.

PAPIR

BRLOG

STOL

LJUDJE IMAMO NA ENI ROKI PET _____.

OČI

PRSTOV

HRENOVK

Muca Copatarica je cel dan šivala _____.

copatke

avto

veselje

Marko je šel na igrišče igrat _____.

pomarančo

nogomet

čoln

Žabica je skupaj s prijatelji sedela ob _____.

ribniku

kruhu

jajcu

Računati se učimo pri _____.

matematiki

športu

slovenščini

Žiga je šel plavat _____.

v morje

v gore

v svojo sobo

Medved se je odpravil spat v svoj _____.

papir

brlog

stol

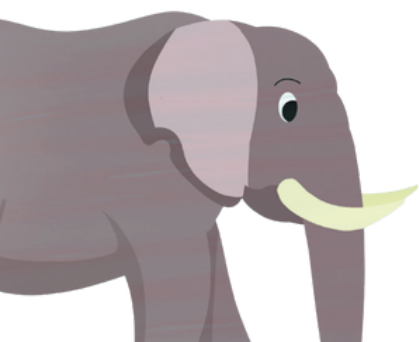
Ljudje imamo na eni roki pet _____.

oči

prstov

hrenovk

Če bo prezahtevno,
lahko še malo vadiš
naloge iz prejšnjega
sklopa.

Sklop 5:

VSTAVI MANJKAJOČO BESEDO

(poljubne ustrezne besede)

V tem sklopu nalog si
lahko tudi malo
kreativen/-a. Pomembno
je le, da beseda ustreza
vsebini povedi oz.
besedila.

PTIČEK ČIVKO ŽIVI V _____ NA VISOKEM DREVESU. VES DAN LETA NAOKOLI IN IŠČE _____. ČEZ NEKAJ ČASA OPAZI, DA SE NA NEBU ZBIRAJO TEMNI _____. NE ŽELI, DA GA UJAME _____, ZATO SI HITRO POIŠČE SKRIVALIŠČE. ODLETI POD _____ VELIKE HIŠE IN POČAKA NA KONEC NEVIHTE.

MATIC SE UČI VOZITI S _____. KOLO JE DOBIL ZA ROJSTNODNEVNO _____. VSAKIČ SI NA GLAVO NADENE _____, DA GA VARUJE. KMALU MU BO ŠLO ŽE TAKO DOBRO, DA NE BO VEČ POTREBOVAL POMOŽNIH _____. TUDI NJEGOVA NAJBOLJŠA _____ IMA SVOJE KOLO, ZATO SE VELIKOKRAT VOZITA SKUPAJ.

ZAJČEK CVETKO, MUCA MACA IN KUŽA PIKI SO NA KOŠARKARSKEM IGRIŠČU IGRALI _____. IGRALI SO ŽE CELO POPOLDNE IN OPAZILI, DA ZUNAJ POSTAJA _____. ODLOČILI SO SE, DA GREDO DOMOV IN SPEČEJO _____ Z MARMELADO. ZA PALAČINKE POTREBUJEJO _____, JAJCA IN _____. MASO SO VLILI V _____ IN SPEKLI NAJBOLJŠE PALAČINKE.

Ptiček Čivko živi v _____ na visokem drevesu. Ves dan leta naokoli in išče _____. Čez nekaj časa opazi, da se na nebu zbirajo temni _____. Ne želi, da ga ujame _____, zato si hitro poišče skrivališče. Odleti pod _____ velike hiše in počaka na konec nevihte.

Matic se uči voziti s _____. Kolo je dobil za rojstnodnevno _____. Vsakič si na glavo nadene _____, da ga varuje. Kmalu mu bo šlo že tako dobro, da ne bo več potreboval pomožnih _____. Tudi njegova najboljša _____ ima svoje kolo, zato se velikokrat vozita skupaj.

Zajček Cvetko, muca Maca in kuža Piki so na košarkarskem igrišču igrali _____. Igrali so že celo popoldne in opazili, da zunaj postaja _____. Odločili so se, da gredo domov in spečejo _____ z marmelado. Za palačinke potrebujejo _____, jajca in _____. Maso so vlili v _____ in spekli najboljše palačinke.

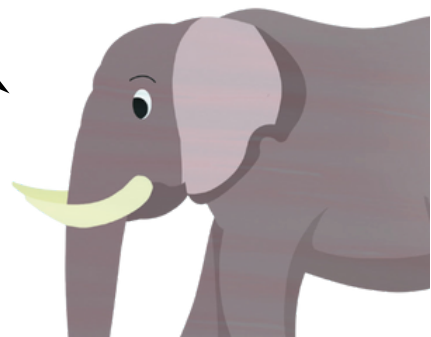

Naloge si lahko dodatno popestriš - razreži jih in žrebaj, kaj bo tvoj naslednji izziv!

Sklop 6:

PREBERI IN
NAREDI

In igraš se jih lahko na več načinov - lahko ti nekdo prebere navodila in ti narediš, kar zahteva, lahko pa tudi obratno!

Druga stopnja: Dvostopenjska navodila

PRIMI SE ZA KOLENA IN POVEJ, KATERA JE TVOJA NAJLJUBŠA JED.	DVIGNI OBRVI IN IMENUJ EN ŠPORT.
DVIGNI OBE ROKI IN SE ZAVRTI.	ENKRAT ZAPLOSKAJ IN SKOČI V ZRAK.
MOČNO ODPRI USTA IN ZAOKROŽI Z GLAVO.	POKAŽI STOL IN ZAKAŠLJAJ.
POČEPNI IN POVEJ, KATERA JE TVOJA NAJLJUBŠA PRAVLJICA.	DVAKRAT SE POTOLČI PO STEGNIH IN SE PRIMI ZA NOS.
DVIGNI ROKE V ZRAK IN DVAKRAT ZAPLOSKAJ.	Z ENIM PRSTOM SE DOTAKNI ČELA IN SKOČI NAPREJ.
ŠIROKO SE NASMEJ IN POMIGAJ S PRSTI ENE ROKE.	Z ROKO SI POKRIJ USTA IN PRIKIMAJ.
PRIKLONI SE IN Z ROKO PO ZRAKU NARIŠI KROG.	SKOČI NAPREJ IN SE POPRASKAJ PO BRADI.
ZAPLOSKAJ ZA HRBTOM IN SEDI NA TLA.	OBJEMI SE IN SE DVAKRAT POTREPLJAJ PO ENI RAMI.

Primi se za kolena in povej, katera je tvoja najljubša jed.	Dvigni obrvi in imenuj en šport.
Dvigni obe roki in se zavrti.	Enkrat zaploskaj in skoči v zrak.
Močno odpri usta in zaokroži z glavo.	Pokaži stol in zakašljaj.
Počepni in povej, katera je tvoja najljubša pravljica.	Dvakrat se potolči po stegnih in se primi za nos.
Dvigni roke v zrak in dvakrat zaploskaj.	Z enim prstom se dotakni čela in skoči naprej.
Široko se nasmej in pomigaj s prsti ene roke.	Z roko si pokrij usta in prikimaj.
Prikloni se in z roko po zraku nariši krog.	Skoči naprej in se popraskaj po bradi.
Zaploskaj za hrbtom in sedi na tla.	Objemi se in se dvakrat potrepljaj po eni rami.